

The background of the slide is a complex, abstract geometric pattern composed of numerous triangles of various sizes and colors. The colors include shades of yellow, orange, red, pink, purple, blue, and green, creating a vibrant, low-poly aesthetic. The triangles are arranged in a way that they seem to flow and overlap, giving a sense of depth and movement.

INFLAATIO – PODCAST YHTEENVETO

Pieleen mennyt historia
Oppimateriaali kpl 17.

Inflaatio

Inflaatio tarkoittaa hintojen nousua ja sitä mitataan elinkustannusindeksillä.

Hintojen nousu → rahan ostovoima laskee (säästöt☹️, käteinen☹️) → tilillä olevan rahan ja käteisen ostovoima ☹️

Velalliset hyötyvät ☺️ → hintojen nousu, johtaa palkkatason ☺️ nousuun → velkojen maksu helpompaa ☺️☺️.

Johtaa helposti hinta-palkka -kierteeseen.

Inflaatio ja keskuspankki

Inflaatio on rahatalouden ilmiö

Keskuspankki laskee liikkeelle rahaa → seuraa liikkeellä olevan rahan määrää

Hyperinflaatio → liiallinen "rahan painaminen" kiihdyttää inflaatiota esim. poikkeusolot: sota-aika tai Saksa 1920-luvulla, Argentiina, Zimbabwe.

Inflaation torjunta 1: keskuspankin korkoase → kevennys/kiristys.

Inflaation torjunta 2. maltilliset palkankorotukset → hinta-palkka -sykli

Inflaatio - devalvaatio

- Devalvaatio = rahan ulkoisen arvon laskeminen (keskuspankki tekee päätöksen)
- Rahan ostovoima laskee kotimaassa → tuontihinnat kallistuvat → ulkomaille matkustaminen kalliimpaa, koska heikentyneellä valuutalla saa ostettua vähemmän ulkomaista valuuttaa.
- Devalvaatiolla korjattiin inflaation nostamia hintoja → ulkomaisella valuutalla saatiin ostettua enemmän heikentyntä valuuttaa → vientikaupan hintakilpailukyky korjautui.
- Suomessa markka-aikana SP devalvoi säännöllisesti, jotta ulkomaankauppaa käyvän teollisuuden kilpailukyky säilyi.

Inflaatio ja valuutanvaihtojärjestelmät

Kultakanta: perinteinen (valuutan arvo sidottiin kultaan; liikkeellä olevat rahat vaihdettavissa kultaan)

Bretton-Woods 2ms jälkeen: USD sidottiin kultaan, muut valuutat noteerattiin suhteessa dollariin. Dollarin kautta valuutat olivat vaihdettavissa kultaan.

1970-luvun öljykriisi → kelluvat valuutat: hintamekanismi valuutanvaihdon perustana (esim. nyk. euro, dollari, jeni)

Kelluvat valuutat devalvoituvat (heikentyvät)/revalvoituvat (vahvistuvat) automaattisesti kysynnän mukaan suhteessa toiseen valuuttaan.

Kiinteät valuuttakurssit → esim. Suomen MK oli; Kiinan yuan.

Inflaation "lajit"

Kysyntäinflaatio: talouskasvu johtaa inflaatioon

- → talouskasvu lisää kysyntää
- → niukkuus/kysyntä nostaa hintoja (raaka-aineet, työvoima, reaali-pääoma, lopputuotteet) → palkka-hinta -sykli
- → elvytys lisää kysyntää: veronkevennykset, valtion investoinnit, valtionvelan lisääminen → rahaa käytössä: kulutus lisääntyy.

Kustannusinflaatio: talouskasvu johtaa inflaatioon eli kustannusten nousuun → siirtyy hintoihin

- → raaka-aineiden niukkuus (esim. öljy, maakaasu, vilja)
- → palkankoroukset siirtyvät hintoihin (työvoiman niukkuus tietyllä alalla)

Odotusinflaatio: hinnat-palkat -sykli.

- Palkkaneuvotteluissa inflaatio-odotukset siirretään palkankorotusvaatimukseen → pyrkimys säilyttää palkkojen ostovoima.
- Yritykset arvioivat hintojen nousua (esim. raaka-aineet, palkat, energia) → hintojen nousupaineet.

Monetaarinen inflaatio: liikkeellä olevan rahan määrä

- Liikkeellä paljon rahaa → hinnat nousevat, koska tuotteiden määrästä niukkuus

Inflaatio ja rahapolitiikka (keskuspankit).

- **Keskuspankin tavoiteinflaatio on n.2%** (maltillinen hintojen nousu "voitelee talouden rattaita".)
- **Ohjaukorko tarkoittaa rahan hintaa tavallisten pankkien keskuspankkitalletuksille** → siirtyy pankkien antolainaukseen (velkojen korkoihin) eli "ohjaa" korkotasoa valuutta-alueella.
- Keskuspankit **yrittävät hillitä hintojen nousua eli inflaatiota nostamalla ohjaukorkoa**, jolloin antolainauksen korot nousevat (rahan hinta nousee, hillitsee lainojen ottamista, hidastaa talouskasvua).
 - Rahapolitiikan **kiristäminen eli ohjaukorkon nousu** → 1% → 1,25%
 - Suhdannetilanne: nousukausi (kysyntä vilkasta, liiakysyntää yritetään hillitä, yritykset ja kotitalouden kuluttavat paljon)
- Keskuspankit **yrittävät kiihdyttää hintojen nousua eli lisätä kysyntää, matalan talouskasvun** aikana laskemalla ohjaukorkoa eli rahan hintaa pankeille.
 - Rahapolitiikassa **keventäminen eli ohjaukorkon lasku** 1,25% → 1%
 - Suhdannetilanne: laskukausi (kysyntä heikkoa, heikkoa kysyntää yritetään kasvattaa, yritykset ja kotitaloudet ovat varovaisia ja säästävät "pahan päivän varalle".)
 - 2010-luvulla hintojen nousu on ollut liiankin matalaa → poikkeuksellisen alhainen korkotaso 2009-2022.

Deflaatio eli yleinen hintojen lasku

Arkijärki: hintojen lasku 😊

Valtion ja keskuspankin mielestä 😞 →
varmin tie lamaan eli talouskasvun
suuriin ongelmiin 😞😞😞

Velalliset 😞😞 → deflaatio johtaa
tulotason laskuun → alentuneilla
tuloilla velkojen maksu vaikeutuu.

Kuluttaja odottaa hintojen laskua →
kysyntä hyytyy → yritysten vaikeudet.